

AUDIATUR ET ALTERA PARS

REFLEX

Měsíčník pro filozofii, kulturu a politiku

Rok 1978, ročník I., číslo 1 (květen)

1

"Stát je silný tehdy, když masy všechno vědí,
mohou všechno posoudit a dělají všechno uvě-
doměle." V.I.LENIN (Spisy, sv.26, str. 246)

1978

List Rheinische Zeitung, který redigoval Marx,
byl zakázán a výnos o zákazu zdůvodněn tím, že
list má "tendenci, která zcela zřejmě usiluje o
to, aby osužovala a podřývala stávající řád ve
státě a církvi, aby podněcovala k nespokojenosti".

ÚVODNÍ SLOVO REDAKCE

Nespokojení se současným stavem čs. publicistiky rozhodli jsme se vkročit do této oblasti zcela v duchu rozbourané mládeže.

Chceme provokovat kritický rozum a tvůrčí síly čtenářů; chceme prostřednictvím konfrontace názorů rozit cestu antidogmatickému myšlení a nepokrytěcké morálce; chceme napadnout ty sýty, legendy a dogmata, které byly pro potřeby demagogické politiky vystaveny na chatrných základech.

Našimi krédy jsou:

ve filozofii: O všem je nutno pochybovat.

v kultuře: Pryč se všemi Koniáši.

v politice: Jděte k čertu se všemi politickými stranami, lidé se domluví lépe bez nich.

Proti jednostranným názorům postavíme pohledy z druhé strany. Proti utajování informací budeme bojovat jejich zveřejňováním. Proti afektům nasadíme rozum. Proti chladnému rozumu vzbouříme emoce. Ušesné myšlenky rozcucháme, upravené informace zbavíme poselstva.

Nebot chceme plně žít život. A to je možné jen v neustálém boji protikladů. V otevřenosti pro jiné pohledy, v respektování odlišných stanovisek. V poskytnutí maxime prostoru různorodosti životních stylů všech lidí dobré vůle.

Naše aktivita je v souladu s mezinárodními závazky, které naše republika přijala. Je ostatně známo, že je to právě ona, která ostře kritizuje všechny formy potlačování. Prekazuje to i nyní svým odsouzením egyptských praktik, když "káhirský soud potvrdil policejní zabavení týdeníku al-ahali. Rozhodl přesně v souladu se stanoviskem státní prokuratury, že týdeník obsahoval štvavé a pobuřující články, jež překročily meze zákona a svobody vyjádření. Přitom časopis pouze informoval o nezákonném zatýkání levicových činitelů a citoval názory četných právníků a universitních profesorů, že nedávné referendum bylo protidemokratickým aktem."

Pavel Kohout   CHILŠTÍ KONIÁŠOVÉ   (fejeton)

ŽE UŽ dlouho čtu v našich novinách zprávy, které mě znepokojují. Na světě se zřejmě dějí hrozné věci. Jsem rád, že u toho nejsem.

Poslední informaci uveřejnil deník Práce 24.7.75 pod názvem: "Chilští Koniášové". Mimo jiné se v ní píše:

"V těchto dnech vydalo tzv. politické oddělení Junty v přístavním městě Valparaísu příkaz, aby byly vyřazeny další školní učebnice. Ultrareakční deník El Mercurio otiskl informaci, podle níž vojenský úřad uvedené provincie zakázal oběh a používání dvou učebnic humanitních věd pro 7.ročník a učebnice španělštiny pro 8.ročník. V příkazu se píše, že obchody a sklady, kde se tyto knihy nalézají, musejí je spálit ve lhůtě ne delší sedmi dnů. Třetí kniha, která má být spálena, se jmenuje: Cestujeme se slovy, velmi účinný výklad o španělském jazyce. Autoři však ve své práci zastávají názory, jež jsou s mentalitou vládnoucí generality neslučitelné."

Člověka přepadne hned několik obav: Co když chilští Koniášové rozšíří svůj příkaz na další učebnice a pro další ročníky? Co když jej rozšíří i na oblast krásné literatury a zakážou dělat díla tuctů autorů, protože zastávali odlišné názory jako občané?

Ale dále: co když chilští Koniášové postřehnou, že informace, jakou uveřejnil ultrareakční deník El Mercurio, škodí jejich prestiži? Co když uloží i ultrareakčním deníkům mlčení, začnou zakazovat knihy potají a Chile, kteří se ve své bezmoci obrátí k soudu světa, zavřou pro hanobení Chile v zahraničí?

Co když chilští Koniášové zjistí, že pálení knih přímo v obchodech a skladech nejen rozšiřuje okruh nežádoucích svědků, ale navíc neskytá záruku, že budou skutečně spáleny? Co když je dají z obchodů a skladů svážet do ústřední stoupy, kde budou tajně ničeny skupinou specialistů za pomoci špičkové techniky?

A co když - až vyčistí obchody a sklady - obrátí svou pozornost i na knihy, které mají občané doma? Nelze k nim snad lehce získat přístup za pomoci pro-

kurátora, třeba pod záminkou, že se hledají praví autoři dopisů Luise Corvalána? A co když budou při tom dokonce zabývat i rukopisy? Nemají snad před očima čerstvý příklad ugandského generála Amina?

"Dalším problémem pro juntu," píše Práce, "jsou časopisy a periodické publikace. Téhož dne, kdy se generálové chopili moci, byly zakázány deníky lidové fronty: El siglo, Furo Chile, časopisy jako Punto Final a dlouhá řada jiných. Souběžně s nimi byla uvalena cenzura ještě na další řadu jihoamerických, hlavně kubánských a peruánských publikací. Z počátku nesměly do Chile ani takové časopisy jako Newsweek, Time, Washington Post nebo francouzský Le Monde, i Express a mnohé italské liberální týdeníky."

Nad tím ovšem rozum zůstává stát úplně a jen slabou útěchou je poslední věta odstavce v Práci: "Pod nátlakem chilských novinářů, kteří zůstali v redakcích, musela junta povolit - a periodika jako Le Monde, Newsweek a jiné, označované za "antichilenská" jsou již na stáncích."

Bože, ale co když se chilským Koniášům povede vyčistit i redakce, že v nich zůstanou jen novináři nátlaku neschopní anebo schopní všeho? Nehrozí nebezpečí, že všechna liberální periodika ze stánek zase zmizí? Co když pak zůstane milionům Chileců jako jediný zdroj informací jen El Mercurio a podobné ultrareakční listy?

"Z počátku," píše Práce dále, "si muži junty dávali pozor i na ty časopisy, v nichž se objevovala málo oblečená děvčata. Správná diktatura je cudná diktatura. Ale většina tiskáren je v soukromých rukou a jejich majitelé vydávají proto, aby prodávali, takže Pinochetova morálka byla postavena na hlavu. Nelze-li publikovat věci politické, je třeba dát t aspoň snímky, které udržují rentabilitu. Junta si právem vysloužila přezdívku "sexy diktatura", a to i přesto, že se hlásí ke katolickým zásadám mravnosti. Zato tím přísnější je na politické texty: novinám dovolila pouze přetiskovat názory zahraničního tisku o tom, co se v Chile sluší, myslí a píše v zahraničí. To je ovšem otřesné a ještě otřesnější je, že nikdy není tak zle v diktatuře, aby nemohlo být

hář. Vždyť stačí aby si chilští Koniášové uvědomili, že oni ty neprodané výtisky neplatí, a proto mohou zakazovat snímky málo oblečených děvčat, ale i zatrhnut činnost zpěváků, kteří si neostříhají vlasy, herečkám, které nenosí podprsenku atd. atd.

A stačí, aby ze zahraničního tisku povolili citovat jen místa, kde zahraniční tisk cituje je.

"Podobně," podle zprávy Práce, "postupuje junta i v oblasti filmového umění. Domácí produkce je téměř zcela ochrnutá, takže zlaté časy prožívá importovaný film. Velké pozornosti se pochopitelně těší filmy kriminální a detektivky."

Co chybí, aby chilské Koniáše napadlo, že učiní nejlíp, přivedou-li domácí produkci ze stavu ochrnutí do stavu nadprodukce, kdy se na nízké úrovni tvorby budou podílet ze strachu či za úplatu někdejší tvůrci významných snímků? Stačí, aby byly současně importovány hlavně špatné filmy; to vyvolá dojem, že domácí produkce dosahuje opět světové úrovně.

"Junta," končí burčující článek v Práci, "se už nebojí sexu, ale mnohem horšího - vlastního přežití, má obavy o svou fyzickou existenci."

Poněkud kosterbatá čeština, zaviněná nejspíš překladem ze španělštiny, tlumočí nicméně i peselství naděje; je v tom, že chilští Koniášové, postrádající rutinu svých evropských prapředků, přehlédli zatím naštěstí mnoho skulin, ze kterých může chilská kultura, vzdělanost a informovanost prozařovat puštické temno.

Praha, v pondělí 28.7.1975

(v předvečer zakončení Konference o bezpečnosti a spolupráci v Evropě)

(Otištěno bez vědomí autora)

ČERNÁ KRONIKA STB

15. a 16.11.1977 probíhalo v Plzni hlavní líčení v trestní věci Františka Pitora a Aleny Klímové. F.Pitor (nar.1923) byl za druhé světové války za svou činnost v odboji odsouzen k trestu smrti. Po náletu se mu podařilo utéci z vězení. V 50 letech byl za svoji válečnou činnost znovu odsouzen, tentokrát na doživotí. R.1960 byl amnestován. A.Klímová je civilní zaměstnankyní čs.armády, kde pracuje jako knihovnice. Je jí 25 let. Žalobce je viní z toho, že si z vysílání Hlasu Ameriky natočili na mg pásek text Charty 77 a pak ji v několika kopiích přepsali na psacím stroji. Dále byli obžalováni, že text Charty 77 rozmnožili asi v 80 kopiích na ornigu a na psacím stroji reze-psali další materiály. Chartu 77 rozšiřovali mezi svými známými. V procesu bez účasti veřejnosti byl F.Pitor odsouzen za trestný čin pobuřování (§ 100) ke 3 letům vězení nepodmíněně. A.Klímová za tentýž trestný čin k 1 roku vězení též nepodmíněně. Krajský soud v Plzni zamítl 23.12. jejich odvolání jako neúvodné.

Zdeněk Hanus z Opavy zahájil svá vysokoškolská studia v zahraničí v necelých dvaceti letech. Byl k nim vybrán jako talentovaný matematik a po přípravném ročníku v ČSSR odešel roku 1976 studovat matematiku na univerzitu v Charkově. Jeho studijní výsledky byly vynikající - díky této skutečnosti a možná i pro dělnický původ rodičů byly u Z.Hanuse tolerovány po jistou dobu i jeho nekonformní názory. Na veřejné stranické schůzi čs.studentů v Charkově bylo začátkem roku 1977 za přítomnosti čs.generálního konzula z Kyjeva hlasováno o prohlášení, které odsuzovalo a zavrhovalo Chartu 77. Z.Hanus hlasoval jako jediný proti s odůvodněním, že nebyl s obsahem zavrhovaného dokumentu seznámen. Důsledkem tohoto hlasování bylo rozhodnutí ministerstva školství, kterým byl Z.Hanus z dalšího studia vyloučen. Ani po návratu do ČSSR se mu však nepodařilo pokračovat ve studiu na některé z místních škol. Mnohokrát se odvolal, naposledy i ke Kanceláři prezidenta republiky, ale bezvýsledně. 26.září, když

obdržel povolávací rozkaz k výkonu zákl.voj.služby, spáchal Z.Hanus sebevraždu.

V Bratislavě bylo 2.3. zahájeno trestní stíhání pro údajné podvracení republiky (§ 98) proti signatáři Charty Mariánu Zojíčkovi, římsko-katolickému kaplanovi z Pezinku, a proti Robertu Gombíkové, římsko-katolickému kaplanovi v Senci. Jde o první případ, kdy je signatář Charty obviněn výslovně a výhradně jen proto, že rozšiřoval text jejího prvního prohlášení. Je totiž stíhán za to, že spolu se svým spoluobviněným navštívil Pavla Kohouta, přijal od něho prohlášení Charty 77 a text eseje J.Patočky, obé roze-psal a rozeslal svým známým, hlavně katolickým duchovním na Slovensku. Toto stíhání je v příkrém rozporu s oficiálním tvrzením (např. předsedy vlády v listopadu 1977 ve Vídni), že pro účast na práci Charty 77 není a nebude stíhán žádný signatář.

Dne 24.3. byl okresním soudem v Mostě odsouzen podle § 100 (pobuřování) k nepodmíněnému trestu 20 měsíců vězení Gustav Vlasatý, který byl od 30.1. ve vazbě, a to pouze proto, že měl ve své kanceláři na nástěnce výstřižky z čs.oficiálního tisku a snižování životní úrovně pracujících na Západě a restoucí bishobytu v ČSSR a vedle nich své starší a novější výplatní pásky, deklaráující snížení jeho platu o několik set korun.

Signatáři Charty 77 Michal Kobal a Ivan Maňásek jsou už několik týdnů ve vazbě a jsou obviněni z pobuřování (§ 100), protože prý rozmnožili a pokusili se rozšířit text, informující o některých jednatelských stranických orgánech, o nichž nebyla veřejnost oficiálně zpravěna, a obsahující některé spekulativní úvahy o vnitřních poměrech v těchto orgánech. Tento text je podle sdělení mluvčích psán střízlivě a neobsahuje žádné útoky proti společenskému a státnímu zřízení nebo veřejným činitelům. Za těchto okolností by podle čs.právního řádu nemělo být ani jeho případné šíření trestné.

Dne 11.3. byl odsouzen k 8 měsícům odnětí svobody nepodmíněně Ivan Jirous, signatář Charty a umělecký vedoucí skupiny The Plastic People. Byl stíhán již potřetí za výtržnictví (§ 202), tentokrát proto, že

svým nekonformním vystoupením na vernisáži údajně narušil důstojný průběh vernisáže. Obviněný i prokurátor se odvolali. Prokurátor požadoval tresty v trvání 2 let, což zdůvodňoval postojem Ivana Jirousového ke státu a oficiální kultuře.

LIBERECKÁ SOLIDARITA

14 libereckých stoupenců hnutí za občanská práva a signatářů Charty 77 se 24.3.78 obrátilo dopisem na gen.prokurátora ČSSR Jána Feješe, v němž ho žádají o prošetření a obnovení soudního řízení případu Miroslava Černého z Liberce, který byl 24.7.77 odsouzen na 3 roky za "pohuřování" (3 100). Píší mj.: "Hlavní důvod obžaloby, "vylepování letáků na podporu ilegálního pamfletu Charty 77", je v rozporu nejen s Ústavou ČSSR, ..., ale se všemi mezinárodními pakty... Naše ústava ani čs. zákonodárství nezná výraz "ilegální tiskovina", kterým bylo v soudním řízení argumentováno, též to, že poslech rozhlasové stanice Svobodná Evropa byl klasifikován jako nepřátelský postoj k našemu zřízení, by nemohlo před řádným soudem obstát. Rádio Svobodná Evropa se jistě dopouští nepřesností, ale totéž se dá prohlásit i v čs. sdělovacích prostředcích, v nichž není nouze o informace úmyslně nepřesné, neúplné a někdy i hrubě nepravdy - viz kampaň proti Chartě v loňském roce a proti mladým hudebníkům v r.1976. Jestli M.Černý kritizoval ve svém letáku to, že Charta 77 nebyla, a to do dnešního dne, zveřejněna, měl v podstatě pravdu i v tom, že důvodem jsou jistě obavy příslušných míst, že při zveřejnění plného textu Charty 77 by tato získala sympatie mnoha lidí, kteří dosud neměli možnost se s ním seznámit, což potvrzuje i projev federálního ministra J.Obziny o Chartě 77 na Vysoké škole politické ÚV KSČ 24.2.1977. ... Jediní z svědkové obžaloby předvedení ke konfrontaci obviněného nepoznali a oba prohlásili, že ho nikdy neviděli. M.Č. byl tedy odsouzen bez jakéhokoli přísného důkazu. To jediné, za co mohl být postižen, bylo vylepování plakátů bez povolení MNV, a to pořád-

kovou pokutou do 500 Kčs. ... M. Černý trpí podráze-
vou epilepsií a již dvacet let užívá léky, které
jsou mu nyní odírány, což vedlo samozřejmě k opět-
nému zhoršení jeho stavu. ... Bylo by též ku prospě-
chu, kdyby některé čs. zákony, např. právě pobuřová-
ní a výtržnictví, byly zrevidovány a upřesněny ve
svých definicích, jelikož jejich nynější znění je
příliš obecné, což má za následek, že tyto paragrafy
mohou být použity téměř na veškerou činnost.

VLÁDNOCI TŘÍDA SI BRÁNÍ SVÉ ZÁJMY

Dne 19. 4. 1978 probíhalo v Příbrami odvolací trest-
ní řízení proti Miloslavu Lojtkovi, vikáři českoslo-
vanské církve, který byl v březnu t. r. odsouzen vo-
jenským soudem podle § 100 a § 288 k 15 měsícům vě-
zení nepodmíněně. Odvolací soud rozsudek potvrdil.

Obžalovaný byl shledán vinným proto, že rozvířil
diskusi o přísaze s úmyslem zpochybnit její závaž-
nost. Tíhu viny neupravuje dle mínění soudu skuteč-
nost, že přísahu nakonec podepsal, protože její text
doplnil větou asi v tom smyslu, že nebude zabíjet.
Při nástupu vojenské služby požádal velitele, aby ho
zařadil do služby beze zbraní. Při rozhovorech s vo-
jáky zdůrazňoval, že použití zbraní na strážní v nej-
krajnějších případech proti člověku je nepřijatelné, pro-
tože každý člověk je tvor Boží. Dle soudu tak napl-
nil skutkovou podstatu tr. činu dle § 288 (ohrožování
politického a morálního stavu jednotky). Dále prý
svými dotazy a názory při politickém školení mužstva
zpochybňoval pře nesenou látku. Jako příklad byl u-
váděn nesouhlas obžalovaného s názorem, že nepřítel
je natě nenávidět. Dále výrok, že socialistický tá-
bor jako morálně vyšší řád by měl učinit první kroky
k odzbrojení, aby svými příkladem strhl druhou stranu
k náslečování. Pobuřování se dle soudu dopustil
tím, že vojákům dával číst text Charty a další věci.

Předseda senátu závěrem M. Lojka poučil těmito mí-
lými slovy: "Je pochopitelné, že vládnoucí třída si
brání své zájmy, filosofovat si můžete, uvědomte si,
kde končí hranice vašeho práva." - Inu, nečaleke!

DOKUMENTY CHARTY

8.2.1978 vyšel dokument Charty č.15 (o právech a svobodách), který poukazuje na nescouled mezi současnou praxí a závazky vyplývajícími ze skutečnosti, že od 23.3.1976 vstoupily u nás v platnost Mezinárodní pakt o hospodářských, sociálních a kulturních právech i Mezinárodní pakt o občanských a politických právech. Podtrhuje v úvodu fakt, že oba pakty jsou nyní součástí našeho právního řádu a jsou jako mezinárodní pakty nadřazeny dosavadním vnitrostátním předpisům a zákonům. Zdůrazňuje, že mocenské orgány u nás často ustanovení paktů ignorují, ba přímo porušují.

Příloha tohoto dokumentu o rozsahu asi 20 stran strojopisu podává výčet jednotlivých práv a demokratických svobod, zaručovaných pakty, a uvádí, jak jsou tato práva a svobody zaručeny jinými čs. právními předpisy, zejména zákony. V každém bodě navrhuje potřebnou úpravu, jíž by se dosáhlo souladu mezi pakty a našimi právními předpisy. Někde jde o novelizaci dosavadních zákonů, jindy o naplnění nebo respektování stávajících zákonů, v dalších případech je nutno právní předpisy zrušit nebo vypracovat novou právní úpravu, která by byla v souladu s pakty.

ZEMĚNA MLUVČÍHO CHARTY

Na návrh odstupujícího dr.Jiřího Hájka a se souhlasem ostatních mluvčích (dr.Ladislav Hejdaček a Marta Kubišová) nastoupil do funkce mluvčího dr. Jaroslav Šabata (Křížkovského 43, Brno). V 50. a 60. letech působil převážně na katedře marxismu-leninismu a na katedře psychologie UJEP. A.1968 pracoval jako tajemník krajského výboru KSČ. Po srpnu byl zbaven svého místa v aparátu, později i místa na fakultě, byl vyloučen z KSČ a pro opoziční činnost byl r.1971 uvězněn a 1972 odsouzen pro tzv. podvratnou činnost k 6 1/2 rokům vězení. 1976 byl podmíněně propuštěn. Je jedním z prvních signatářů Charty 77. signatáři jsou rovněž jeho manželka a 3 dospělé děti.

DOPIS CHARTY PREZIDENTU REPUBLIKY

V souvislosti s návštěvou v Moskvě dostal prezident republiky dopis, ve kterém se upozorňuje na skutečnost, že perzekuce osob zasazujících se o dodržování lidských práv nebo naplňujících tato svá zákonně zaručená práva, v naší zemi bohužel nastaly, ale že se v poslední době dokonce naopak zesílily. Je uvedeno několik případů (Zajíček, Gombík, Jircus, Vlasatý, Kobel, Hanásek, Černý, Bednářová - informace o nich jsou v tomto čísle na jiném místě). V závěru dopisu se praví: "Považujeme za hluboce zneklidňující skutečnost, že tak krátce po bělehradské konferenci oficiální státní místa současně s hlasitým ujišťováním o široké garanci občanských práv a svobod v ČSSR stupňují represe včetně trestních postihů a vězňů těch občanů, kteří se pokoušejí tato práva uskutečňovat, a to ještě v jejich nejelementárnější podobě." Podpsáni jsou mluvčí Charty.

INTERVIEW S VÁCLAVEM HAVLEM

Vídeňský deník KURIER otiskl dne 31.3.1978 rozhovor, z něhož vyjímáme závěrečnou odpověď V.Havla na otázku, jak se celkově dívá na perspektivy společnosti v naší zemi:

"Od různých politických ideologií jako takových a od jejich střídání si mnozí neslíbují a za důležitéjší než ke jakému hnutí se někdo hlásí, považují, jaký je člověk. Věřím sni moc na různé politické strany, systémy, koalice, klíky a doktríny. Spíš věřím na méně nápadná, ale opravdovější společenství lidí, kterým jde o důstojný a smysluplný život. Neupínám se konečně k nějakým politickým či jiným "změnám odshora", ale věřím spíš na to, co každý z nás udělá tam, kde je, "dole". Ostatně objevilo-li se v posledních letech něco lepšího ve "vyšších politice", bylo to téměř vždy jen výsledkem procesů, jejichž počátky byly "dole": ve sféře životních pocitů, tužeb, nároků a myšlenek obyčejných slušných lidí."

DOPIS DR. TESAŘE DR. HÁJKOVI

Dr. Jan Tesař, historik, v minulých letech vězněný za politickou činnost, se obrátil na mluvčího Charty dr. Hájka dopisem, v němž se distancuje od některých jeho postojů. Prosi ho, aby rozlišoval ve formulacích, zda hovoří jen za sebe, za svůj politický směr, anebo za Chartu vcelku.

Dr. Tesař mj. píše: "... Nechci obhajovat radikální politiku jako bez výjimky vždy správnou, a vůbec už ne prohlašovat ji sami o sobě za schopnou prosadit jakoukoli progresivní změnu. Naopak vím, že vyhlídky na vítězství svobody často zmařili právě radikálové. Vždy bez výjimky se to stalo tenkrát, když se neuvědomili, že existence umírněných a středu je nezbytná, když je chtěli potlačit či dokonce gilotinovat, a tím spíše, když se po uchopení moci někdy prováděli. ... Jedině spolupráce všech tří základních směrů může zahajovat zápas s despotií. A existence každého z nich je nutná i natrvalo do budoucna. Až totiž při pádu despotie nastane politická krize, bude to - jako vždy - znamenat i riziko vzniku nové diktatury, a vyvarovat se mu bude možno jedině nerušeným demokratickým soupeřením všech existujících politických směrů. ... Pro me je internacionalizace našeho zápasu základní podmínkou každého kráku vpřed. ... Nejde sně o politický úspěch. Mou stěžňostí je postihnout kontury budoucnosti a dokázat vyjádřit pravdu. A vím, že čím hlouběji se člověku podaří prokázat do problémů společnosti, tím méně popularity u současníků obyčejně najde. Lidé neradi poslouchají nepřijemné věci. Ale právě v tom je pravá hodnota intelektuálovky (nikoli politikovy) výpovědi o věcech veřejných. Její podstatkou je vědomá abdikace na snahu líbit se většině. ... Obávám se, pane profesore, mnohem více toho, že Charta ustrně na svých nynějších formách, nežli toho, žeho se obáváte Vy, to jest represí. A to ne proto, že bych se domníval, že represe nebudou. Myslím naopak, že budou, a dokonce i v případě, že by Vás Vaše politická koncepce vyšla. Ze srdce to přeji Vám i sobě, nicméně realismus mi říká, že i potom by pokračovaly repre-

se proti těm, jejichž ideál by tím ještě nebyl uskutečněn. ... Jsme příliš zatíženi svými hříchy, to jest svým návykem na život v nesvobodě, abychom měli právo vést svobodný lid. .. Lidem, kteří se do toho zřizování narodili a nevybrali si je, jsme je připravili my, ať již svými špatnými úmysly, omyly, krátkozrakostí anebo jen nestatečností. ... Já jim mám za potřebné sdělit svůj náhled, že nepokročí vpřed, budou-li se obávat represí. Nepřiblíží se svobodě, neodhodlají-li se zbourat nacionální přehradu, do níž nás zavřel náš společný protivník. Ze hmatatelné výsledky Charty budou stále tak hluboko pod jejími močnami, jestliže nebudou postupně přecházet k těm způsobům zápasu ze lidské práva, jak jsou uplatňovány v současném Polsku. V tom, že se to nestane, že k tomu nenalzáme dosti síly, je moje obava. ... Celý obsah našeho sporu by se dal vyjádřit slovy F.J. Šafaříka z června 1948. Šafařík byl nejen velice umírněný, ale také velice pravdivý a v pravdě bezohledný a proto pravil: "Z otroctví nevede bez boje cesta k svobodství." ...

Prof. Hájek v odpovědi vyslovil politování, že některé jeho výroky byly nepochopeny resp. zkresleny.

INICIATIVA ZA ZRUŠENÍ TRESTU SMRTI

297 Čs.občanů se obrátilo na Federální shromáždění s návrhem na zrušení trestu smrti. V odůvodnění se mj. praví, že "... zkušenosti většiny států, které trest smrti zrušily, vracejí argument, že jeho zrušení vede k růstu kriminality. Není to pravda. Růst nebo klesání kriminality způsobují úplně jiné faktory. ... Na mezinárodním fóru se nedávno znovu objevila výzva všem státům, aby tento trest zrušily. Apelujeme těmto na FS ČSSR, aby seřadilo otázku zrušení trestu smrti opět do programu svých jednání."

Text doporučuje investovat do prevence, výchovy, léčení a lidsky důstojné izolace osob postižených společensky nebezpečnou úchylnou chováním.

Text odesílá a se autenticitou podpisů odpovídá dr. Gertruda Sekaninová-Čákrťová, Lázeňská, 67, Praha 6.

CO AŽ "OPOMĚLO" ZAZNAMENAT

26. ledna 1978 se v Ústředním kulturním domě Železničářů konal veřejný ples, pořádaný Závodním výborem SOH Železniční stanice Praha-Vršovice. Někteří signatáři Charty 77 si spolu se svými rodinnými příslušníky a přáteli zakeupili na tento ples vstupenky. Jejich jediným cílem bylo pobavit se a neformálně se setkat. Proto svůj záměr jít na ples nijak netajili. Státní bezpečnost se však rozhodla reagovat rozsáhlou akcí. Zahájení plesu bylo na poslední chvíli posunuto a v původně oznámenou hodinu byly vstupní prostory domu Železničářů obsazeny několika desítkami civilistů. Byli mezi nimi bezpečně rozpoznáni vyšetřovatelé a příslušníci operativy STB a též funkcionáři Lidových milic z různých podniků a institucí. Tito civilisté postupně přicházející signatáře vizuálně identifikovali, vrsceli jim pod různými záminkami vstupné a vykazovali je z budovy. Jak v budově, tak před budovou někteří z nich, zvláště pak příslušníci asi dvacetičlenného oddílu pod jednotným vedením, vykazovaným občasnou nenávisťou vyhrožovali, soustavně je provokovali a hrubě uráželi. Počínání smírné skupiny vyvrcholilo výšnými fyzickými útoky na pokojné občany. Uniformovaní příslušníci pohotovostního oddílu VB, rozmístění od časných večerních hodin v okolí budovy, se řídili - byť zřejmě neradi - pokyny těchto civilistů, a odmítali přispět na pomoc jejich obětem. Naopak během večera předvedli (většinou opět na pokyn civilních osob) větší počet nevinných občanů. Při signatáři Charty (dramatik Václav Havel, dělník Jaroslav Kukal a herec Pavel Landovský) byli vzati do vazby a obviněni z trestných činů, kterých se nedopustili.

Mohlo by se zdát, že tak mnoho se nestalo. Skupině občanů byl zamezen přístup na veřejně přístupnou zábavu. Podle nespočet urážek a pár ran, nicméně pouze dva lidé (dr. Dana Horáková a dramatik Pavel Kohout) byli vážněji postiženi na zdraví. Toliko 3 nevinní občané byli obviněni.

Ve skutečnosti se však toho dne něco stalo: Před zraků veřejnosti zde nasmýslně a brutálně vystoupil anonymní oddíl, postrádající jakýkoli respekt k zá-

konám. Lze se domnívat, že celá akce nebyla jen násilnickým gestem vůči stoupencům Charty 77, ale i výhrůžnou demonstrací nezávislosti jistých složek bezpečnostního aparátu na nejvyšších politických představitelích státu a zákonech republiky.

VÝBOR PRO PROPUŠTĚNÍ

V. Hlavla, J. Kukala a P. Landovakého

17. února byl založen výše uvedený výbor ve složení: inž. A. Battěk, dr. V. Benda, J. Dienstbier, zasl. um. V. Chramostová, I. Mědek, dr. Šekaninová-Čakrtová, J. Suk, J. Vladislav, J. Vodnanský. Hlavním posláním tohoto výboru je usilovat o očištění a okamžité propuštění všech tří nevinně vězněných.

Posl. red.: Všichni tři byli dne 1. března 1978 propuštěni. Obvičení všech tří ovšem nadále trvá.

V důsledku soustavného šikanování a provokací pořádá Pavel Landovský o povolání delšího pracovního pobytu v cizině. Výbor tuto jeho žádost podporuje a vzhledem k uvedeným okolnostem pokládá i nadále za potřebné pokračovat ve své práci, což uvádí zpráva Výboru ze dne 31.3.

20.3. obdržel P. Landovský vyrozumění, že obvinění proti němu bylo rozšířeno o trestný čin násilí proti skupině obyvatelů a proti jednotlivci (§ 196). Stížnost P. Landovakého proti novému obvinění prokurátor zamítl s odůvodněním, že "nemůže obstát s ohledem právě na to, že jde o výpovědi osob, které se vesměs na rušení veřejného pořádku účastnily" (jelikož se P. Landovský mj. výslovně odvolává na svědectví příslušníků VB, lze z tohoto odůvodnění vyvodit zajímavé závěry).

P. Landovský se svého trestného činu dopustil údajně tím, že "vyhrůžoval z davu asi 120 občanů L. Benkovi, P. Liškovi, J. Halasovi, V. Mehoritovi a K. Stárkovi, kteří pomáhali pořadatelům plesu a snažili se před budovou udržet pořádek, slovy "Počkejte, do roka budete viset!" a tento výrok doprovázel výmluvným gestem."

Výbor pro propuštění konstatuje, že toto obvinění je doloženo pouze velmi neurčitými (co do místa a času) a navzájem si odporujícími svědectvími.

PROTEST JIŘÍHO HANZELKY

Doc.dr.Jaromír Obzina, ČSc.
federální ministr vnitra

Praha 14.2.1978

Pane ministře,

Čne 30.května m.r. jsem Vám poslal doporučeně s návratkou, a to s odvoláním na své občanské právo podle čl.29 ústavy, kritiku dlouhodobého postupu Vašeho úřadu i jiných institucí vůči našim spolupobčanům. Navrhl jsem pozitivní, podle mého soudu racionální řešení. Dodnes jsem nedostal odpověď.

Nezákonost a brutalita jednání zaměstnanců Vašeho úřadu čne 28.1. t.r. v budově ÚKDŽ na Vinohradech mne nutí, abych Vám svou loňskou otázku položil jednoznačněji: Platí v ČSR ústava a zákony pro všechny nebo neplatí?

Jestliže ano, pak

1) dostanu Vaši odpověď na dopisy z 30.5.m.r.

i na dopis dnešní,

2) bez odkladu budou propuštěni nezákonně zadrženi občané V.Havel, J.Kukal a P.Landovský,

3) po objektivním vyšetření celého případu budou řádně a podle platných zákonů potrestáni všichni, kdo se dopustili veřejného násilí na pokojných občanech a kdo dokonce neslýchaným způsobem napadali ženy a dcery.

Pane ministře, oba víme z historie, že násilným roste s jídlem chuť. Víme, že džin vypuštěný z láhve si nakonec nevybírá. Nejtragičtější a nejostudnější kapitoly z dějin začínaly všude na světě tím, že násilí dostalo zelenou proti poctivým občanům.

Vloni jsem varoval před řetězem absurdních nezákoností. Jak víte, znám je za posledních devět let z vlastní zkušenosti.

Místo nápravy došlo letos k hanebné eskalaci nezákoností: došlo k veřejnému tupení a bití lidí. Pochybují, že byste pro to chtěl hledat omluvu nebo vysvětlení jako člověk, občan i jako ministr ve vládě socialistického státu.

Co s tím uděláte, pane ministře?

Jiří Hanzelka

17 STAVEČNÍCH

Otiskujeme ustavující prohlášení "Výboru na obranu nespravedlivě stíhaných" a přejeme jim, aby jejich úspěchy byly úměrné jejich odvaze.

V duchu poslání Charty 77 a v souladu s její snahou podpořovat vznikání užších pracovních společenství, zaměřených k jejím dílčím úkolům, rozhodli jsme se - po několika měsících předběžné práce - ustavit "výbor na obranu nespravedlivě stíhaných". Cílem tohoto Výboru je sledovat případy osob, které jsou trestně stíhány či vězněny za projevy svého přesvědčení nebo které se staly obětmi policejní a justiční svévole. Budeme s těmito případy seznamovat veřejnost i úřady a podle svých možností pomáhat postiženým osobám. Chceme přitom spolupracovat s každým, u nás i v zahraničí, kdo projeví o spolupráci zájem. Žádáme zároveň občany, aby nás (nejraději osobně) na takové případy upozorňovali. Věříme, že působení našeho Výboru přispěje k tomu, aby lidé nebyli nespravedlivě pronásledováni a vězněni.

Ing. Rudolf Battěk, Křižíkova 78, Praha 8 - Karlín
 Otta Bezdánková, Novodvorská 416, Praha 4
 Jarmila Bělíková, Novovysočanská 12, Praha 9
 Dr. Václav Benda, Karlovo nám. 18, Praha 2
 Jiří Dienstbier, Podskalská 8, Praha 2
 Václav Havel, U dejkického rybníčku 4, Praha 6
 Přemysl Janýr, Dlouhá 29, Praha 1
 Eliška Ledererová, Bílinská 496, Praha 9 - Prosek
 Václav Malý, nám. Republiky 35, Píseň
 Ivan Medek, Janáčkovo nábřeží 49, Praha 5
 Bana Němcová, Ječná 7, Praha 2
 Dr. Ladvík Pacovský, Washingtonova 9, Praha 1
 Jiří Ruzal, Kremelská 104, Praha 10
 Dr. Gertruda Sekaninová-Čákrťová, Sárcecká 67, Praha 6
 Anna Šabatová, Anglická 8, Praha 2 - Vinohrady
 Dr. Jan Tesař, Kallabova 29, Brno
 Petr Uhl, Anglická 8, Praha 2 - Vinohrady

STO LET ČESKÉHO SOCIALISMU

Dne 7.4.1978 byl v Praze vydán text "Sto let českého socialismu", který na jeden a půl straně strojem psu připomíná založení Československé sociálně demokratické strany dne 7.4.1878 v Břevnově a připomíná požadavky tohoto hnutí. Signatáři prohlášení se hlásí k tradicím počátku našeho dělnického a socialistického hnutí a zdůrazňují, že smohé jeho požadavky nebyly splněny; některých z nich bylo sice v průběhu sta let dosaženo, ale po r.1948 a 1968 byly opět zrušeny. Prohlášení podepsalo 23 známějších signatářů Charty 77.

K oslavám tohoto výročí se připejila chtivě i Státní bezpečnost domovními prohlídkami a výslechy signatářů výše uvedeného textu. Scudíme, že scudruhám šlo o to, aby text nebyl pomlouvačný. Těmito rásnými kroky jeho pravdivost k něší spokojenosti potvrdili. Prostě - ten umí to, ten zas tohle, a de hromady uděláme moc. Třeba i ostudy. Aby se ti neší dobří předškové, kteří se tak pracně zakonspirovali v hospodě u kaštanu, obraceli v hrobě. Ani oni to neměli lehké, když v r.1879 nastoupila vláda hraběte Taaffeho, jenž podobně jako Bismarck dělal politiku cukru a biče. Ta spočívá v tom, že těm hodným občanům se slušně platí, aby se nedali svést těmi nehodnými; na ty nehodné se posílá politická policie. Pár roků se tak udrží i velmi špatná vláda, zvlášt když je národ takový - mírně řečeno - méně průbojný. Který národ uvést jako příklad? Ano, je to bohužel přesně tak. Musíme tu pravdu nést statečně.

KANADŠTÍ ŽERTŠNÍ RÁDÍ V PRAZE

Na popud policie (?) dopravila Pohřební služba 30.3. ke dveřím bytu historika Karla Bartoška (signatář Charty) rakev s nápisem Karel Bartošek. K.B. byl mimo byt. Rakev spatřily jeho děti, když šly ze školy. Lonského roku se stalo totéž Libuši Šilhánové, za níž si přišli dvakrát zřizenci Pohřební služby pro mrtvolu jejího muže Věnka Šilhána, jenž byl v oné době na chatě. Zaplaťbůh, že nejame v Itálii, tam by asi neodešli ti pánevé s prázdnou.

JAZZOVÁ SEKCE OHROŽENA ?

Vedení Jazzové sekce Svazu hudebníků se obrátilo 20.3.78 na své členy s výzvou, aby vyjádřili svůj nesouhlas s postupem Svazu hudebníků proti Jazzové sekci. Díky solidaritě členů byla skutečně zahájeno nebespečí bezprostředního zrušení této sekce.

SAMOHANA, ODPUSTKY A TŘETNÍ ZÁKON

Oty Orneat, který byl v minulých měsících spolu se signatáři Charty 77 J.Ledererem, F.Pavličkem a V.Havlem odsouzen zprvu ke 3 a půl, později nejvyšším soudem ke 2 a půl rokům odnětí svobody, byl na základě milosti prezidenta republiky dne 6.4.1978 propuštěn z vězení, kde strávil téměř 15 měsíců. Milost není vázána podmínkou.

Kde sledoval pozorně obě vystoupení Oty Orneata v televizi, kde tento člověk provedl něco, co se dá úředně nazvat pokáním a neúředně samohanou, může nyní zhodnotit, zda byla řádně zaplácena. Snížení trestu na třetinu je jedna strana mince. Tu druhou nechci hodnotit příliš příkrými slovy. Je těžké odsuzovat starého člověka za to, že nechce trávit volný čas způsobem, jaký mu určí žalápník. Jenže jde o intelektuála, který jistě ví, že vystoupení v masovém sdělovacím prostředku ovlivňuje obecný mrav.

Kupovat si samohanu přízen žalápníka je nemravné. Ale přeokládat toto kupčení občanstvu jako show je přímo trestné, neboť máme § 205 o ohrožování mravnosti, který řízení filmů s obsahem ohrožujícím mravnost "odměňuje" odnětím svobody až na 2 roky. Těším se na ten proces. Protože jednou už konečně musí být jasně řečeno, že svoboda koupená za charakter je pouze přijatelnější formou otroctví.

Příliš jsme si zvykli odvádět formálně jakousi dan pokory a úcty lidem, kteří v nejlepším případě zaslужují delší léčebný pobyt v blázinci pro svůj přebujelý komplex velikášství a moci. Víím - odvádět tu dan je tak pohodlné! Ale neškodíme jen jim, když je nepošleme závčas se léčit; škodíme i sobě. U bláznů totiž nikdy nevíme, co po nás budou chtít zítra!

ONI NEJLOU DEMAGOGOVÉ

Napřed dlouho přetvářeli o tom, jak se u nás nezdražuje. Pak ovšem - a aby nebylo nejhůř, tak nezdražili pivo, ale čokoládu. Pár věcí stihlo dokonce snížení ceny. A úvodník RP uklidňoval ty, kteří v, k kupovali kakao, že to se zdražovat nebude, protože ho konzumují hlavně děti. A že ostatně šly dolů ceny minikalkulaček.

Sežente teď kakao nebo kalkulačku! Jenže obvinění z demagogie taky není na místě. Neboť demagogie je získávání přívrženců nečestným způsobem (falešnými sliby, předstíráním), zvl. v politice. A oni přece nealibovali, že to k dostání bude, a potom: nezískávali přívržence. Taková politika vede totiž vždycky jenom k jejich ztrátě.

FENOMÉN PRACHATICKÍ NEBO CELOČESKÍ ?

Neří pravdou, že by RP nepáslilo do vlastních řad. Nespř. 3.5. v Poznámce "Rutinerický přístup" se dovídáme: "Iniciativy každého člověka, tím více i kolektivů, je třeba si vážit a umět ji zaměřit ku prospěchu celku, na plnění především těch hlavních, nejzávažnějších úkolů. Jak se však s takovým postupem křtožňuje přístup, o němž na okresní konferenci KČM v Prachaticích hovořil předseda OOS soudruh Miroslav Fíleček: "Neznalost plánu a jeho rozpisu má negativní dopad na iniciativu pracujících. Jak je možné potom provádět kontrolu závazků, když nikdy je závazek uzavřen mezi vedením závodu a závodním výborem bez pracujících, kteří o tom ani nevědí." Tak vypadá formalismus, schematický, rutinerický přístup k iniciativě, který vlastně vylučuje účast pracujících na řízení, které je jednou z hlavních zásad socialistické demokracie."

Slova podtržená redakcí Reflexu by pozorný čtenář ostatně našel i v dokumentech "pomlouvačného pamfletu" z let na lenského roku.

RUDE PRÁVO "INFORMUJE"

21. dubna skončil 9. sjezd KS Španělska. Informovat o něm objektivně bylo pro KP příliš náročné, neboť sjezd se mj. zabýval otázkou, zda škrtnout ze stanov strany leninismus. Proto bylo využito služeb člens ÚV KSSS a hlavního redaktora Pravdy Afanasjeva, který o one důležité otázce "informoval" takto:

Citujeme KP: "Na otázku, co říká některým požadavkům, aby se KSSS zřekla leninismu, odpověděl: "Hovořit o cestách k socialismu ve Španělsku je záležitostí KSŠ. S čím však nemůžeme souhlasit, je vystoupení Sáncheze Montero, které obsahuje demagogické prvky. Na jedné straně vyhlásuje lenina za génia a přísahá věrnost leninismu, a na druhé straně vyzývá sjezd, aby se leninismu zřekl... Je možné říci, že leninismus buď nezná, nebo se pokouší představit ho nesprávně..." Na otázku, zda soudí, že KSŠ vyšla ze svého sjezdu posílena, odpověděl: "O tom velmi pochybuji. Hovořilo se mnoho o jednotě, ale na 300 delegátů hlasovalo proti navrhovanému zřeknutí se leninismu."

Tak se podařilo před čtenářem utajit to hlavní, zda se KSŠ zřekla leninismu či ne. Nemůže se stěžovat, dostal informaci o počtu hlasujících delegátů, nyní je na něm, aby vydedukoval, zda 300 delegátů představuje většinu či menšinu. KP zjevně spoléhá na politickou vypálenost svých čtenářů.

Naproti tomu deník rakouských komunistů - Volksstimme - necítí potřebu předkládat čtenářům hádanky a píše: "9. sjezd KSS se v pátek rozhodl 968 hlasy proti 248 při 40 abstencích a 6 neplatných hlasech pro škrtnutí pojmu "leninismus" z nových stanov strany. Tím se prosazuje linie generálního tajemníka Santiaga Carrilla, která ve straně vyvolala prudké diskuse. Byli to především katalánské komunisty, kteří hlasovali proti "tezi 15" návrhu stanov, v níž je KSS označována za "marxistickou, demokratickou a revoluční".

Bude zajímavé sledovat, zda se "Volksstimme" stejně těžce neschopným informovat objektivně, až se KS Rakouska stane "vedoucí silou" společnosti.

MEZINÁRODNÍ KONFERENCE O VÝCHODNÍ EVROPĚ

Ve dnech 20. a 21. ledna 1978 se konala v Bruselu mezinárodní konference o situaci v zemích východní Evropy. Pořadatelé konference byly belgický Výbor 1. máje (za demokratické svobody a práva pracujících v zemích Východu) a Kruh svobodného bádání Svobodné univerzity v Bruselu. Večer 20. ledna byl věnován 10. výročí Prážského jara. (Nezaměňovat s hudebním - to má již 33. ročník!) Účastníci setkání vydali následující sdělení:

Považujeme odchod sovětských vojsk za základní podmínku pro to, aby Československo mohlo být svobodné, demokratické a socialistické. Požadujeme osvobození politických vězňů - Lederera, Macháčka, Laštůvky a stovek dalších, které režim odsoudil částečně jen za to, že vyjádřili svůj názor. Iniciativa Charty 77 je významná nejenom jako protest proti totalitnímu režimu, ale také jako základna pro intenzivní politický život, která dovoluje, aby opozičně orientovaní lidé žijící v ČSSR si vyměňovali názor, a diskutovali. V této souvislosti protestujeme proti dohledu, jemuž jsou po řadu měsíců podrobeni F. Kriegel a P. Uhl, a proti všem formám diskriminace obhájců lidských práv.

V diskusi vystoupil mj. člen ÚV K- Belgie Jean Du Boach, který připomněl, že jeho strana odsoudila sovětskou intervenci do Československa. Podle něho dochází na Východě k omezování svobody a jeví se, že je třeba jasně odsoudit, "tím spíše, že se vyskytují v socialistických státech". Postoj své strany k SSSR označil jako "kritickou solidaritu".

MEZINÁRODNÍ PAKTY

Od 23.3.1976 vstoupily u nás v platnost Mezinárodní pakt o občanských a politických právech a Mezinárodní pakt o hospodářských, sociálních a kulturních právech. Byly publikovány ve Sbírce zákonů 13.10.1978 pod č. 120 (částka 23). Otiskneme je na pokračování. Jsou součástí našeho právního řádu.

Mezinárodní pakt o občanských a politických právech

PREAMBULE

Státy, smluvní strany tohoto Paktu, ... (následuje obecné zdůvodnění) ..., dohodly se na těchto člencích:

Č Á S T I

ČLÁNEK 1

- 1) Všechny národy mají právo na sebeurčení. Na základě tohoto práva svobodně určují svůj politický statut a svobodně uskutečňují svůj hospodářský, sociální a kulturní vývoj.
- 2) Všechny národy mohou pro své vlastní cíle svobodně disponovat svým přírodním bohatstvím a zdroji bez újmy na jakýchkoli závazcích, vyplývajících z mezinárodní hospodářské spolupráce, založené na vzájemné výhodnosti a mezinárodním právu. V žádném případě nesmí být národ zbaven svých vlastních prostředků k životní existenci.
- 3) Státy, smluvní strany Paktu, včetně těch států, které jsou odpovědné za správu nesamosprávných a peruánských území, budou podporovat uskutečnění práva na sebeurčení a budou toto právo respektovat v souladu s ustanoveními Charty OSN.

Č Á S T II

ČLÁNEK 2

- 1) Každý stát, který je smluvní stranou Paktu, se zavazuje respektovat práva uznaná v tomto Paktu a zajistit tato práva všem jednotlivcům na svém území a podléhajícím jeho jurisdikci, bez jakéhokoli rozlišování podle rasy, barvy, pohlaví, jazyka, náboženství, politického nebo jiného smýšlení, národnostního nebo sociálního původu, majetku, rodu nebo jiného postavení.

(Pokračování příště)

EKOLOGIE

"Změnit nebo zničit" - pod tímto názvem uveřejnil 8.1972 Edward Goldsmith (Velká Británie) a jeho skupina rozsáhlý ekologický projekt s ohlasek po celém světě. Tento "plán na přežití" inspiroval vznik četných ekologických hnutí od Spojených států po Indii. Pařížsky "L'Express" uveřejnil v květnu 1977 s Goldsmithem rozsáhlý rozhovor, jehož podstatnou část otiskneme na pokračování. (E = Express G = Goldsmith)

Může ekologie vyřešit vše ? (rozhovor)

E: V posledních letech se velmi mnoho mluví o ekologických hnutích. Ve Francii zasáhlo do voleb, v Německu zabránilo výstavbu nukleární elektrárny. Vidíte v tom předznamenání rozhodujících změn?

G: Jsem přesvědčen, že je to začátek všeobecného postupu proti industriální civilizaci, jejímž symbolem jsou nukleární elektrárny. Ekologie vyznačuje tuto revoltu proti mechanizaci, uniformitě, prostřednosti, zohydření měst i venkova - proti biologickým a kulturním ochuzování. Ekologové jsou povoláni, aby se stali důležitou intelektuální a politickou silou, se kterou bude třeba napříště počítat. Ekologická hnutí dnes vznikají všude. Dokonce i v Himalájích. Objevil jsem tam skvělé hnutí - říkají mu Chipco. Jistě víte, že Indie se drasticky zbavuje lesů. Heralé si uvědomili katastrofální důsledky této politiky stráty humusu, sesouvání půdy, záplavy. A tak když dřevorubci přicházejí, aby porazili himalájské duby, vesnické ženy utvoří kolem stromu kruh a obejmou je svými pažemi ("Chipco" znamená obejmout): "Jestliže chcete porazit tento strom, musíte nás nejdříve zabít." Vládní experti marně prohlašují, že jsou to jen emotivní reakce, které nejsou založeny na vědeckých podkladech. Hnutí Chipco se rozšiřuje na všechny strany a začíná zabránovat původně nezabranitelnému.

E: Domníval jste se před osmi lety, kdy jste zakládal revue "The Ecologist", že tento vývoj půjde tak rychle?

G: "by se prosadily velké myšlenky, je třeba, aby se objevily ve vhodný okamžik. Ani příliš brzo, ani příliš

liš pozdě. Není to pouhá koincidence, jestliže Leibniz a Newton objevili ve stejné době diferenciální počet, jestliže Wallace a Darwin došli ve stejné době ke stejným závěrům o vývojovém zákoně. Marx stejně jako Freud formulovali teorie, které tak říkajíc už visely ve vzduchu - oni z nich vytvořili syntézu. Dnes nespomáhá nové intelektuální klima rozvoji ekologických přístupů, protože představují jedinou alternativu tradiční vědecké metody, jejíž slabiny jsou čím dál tím více zřejmé. Kromě toho se konstatuje naprostá ideologická prázdnota, která nemůže být překonána materialistickými filozofiemi. Komunismus je překonaná archaiská doktrína, socialismus jen posiluje tendence směřující k byrokratickému centralismu. Vede ke společnosti neodpovědné, ve které všechny individuální, rodinné a společenské odpovědnosti jsou usurpovány státem. A dále ke společnosti masové, bez jakékoli struktury, protože rodina a společenství zbaveny své odpovědnosti ztratily svůj raison d'être a jsou odsouzeny k dezintegraci. Pokud jde o kapitalismus, může jen nabídnout krajní individualismus, laissez-faire a konzumní nezfyziknost. Oba systémy jsou založeny na stejných materialistických mýtech.

(Pekročování příště)

NOJ O MOC (distribuce)

Obvykle to začne tím, že někde trpí lid. Vcelku nice mlčky, protože hlasité reptání je v takových historických obdobích vědecky nějak důmyslně tliseno (bohdík se od původních "tepelných lázní" na hranici a sponžlákých bot přešlo k decentnímu zákazu výkonu povelání resp. pobytu v omezených prostorách). Přesto však trpí alespon tolik, že občasně steny melancholiků dopálí několik cholericů, kteří se vzápětí dohodnou, že stávajícím mocipánům natrhnou šeket s nanažou záda. Je-li stávající politická moc příliš jistá sama sebou a poleví v bdělosti, přichází náhle nějaká noc, někdy i den, kdy domluvení cholericí obsadí klíčové pozice a vyhlásí vítězství lidu. Lid to většinou přijme, protože s odmítnutím má své zku-

ženosti, případně o tom někde slyšel nebo četl.

Nyní se počiná ono extatické období těsně po Velkém danu (či noci), kdy zvítězí cholerici hevoří velmi vášnivě o nové čře, o rovnosti, svobodě a sbratření, někdy dokonce nehevoří o ničem, jen tak stojí před zástupem (v rozvojových zemích) nebo před mikrofonem (jinde) a mluví. Lav je poslouchá, neboť dějiny mu tuto dlouhu předepsaly. Naslouchá s větším či menším zájmem (což je odvislé též od míry analfabetismu v dané zemi) o svém vítězství a čeká. Ti prozíraví čekají velmi dlouho. Ti vychytralejší zase závčas zpřizují akční výbery na podporu nového vítěze. Ten to bere s povděkem a jejich pokrekovost oceňuje. Postupně se situace uklidní a vítěz pevně zaujme pozice poraženého. Vítězství lidu je zavrženo výměnou všech jeho volených (v horším případě nevolených) zástupců. A tu se zanedlouho opět ozve ono známé táhlé zavytí některých melancholiků a zlobné zavržení několik choleriků (obvykle těch, na něž nevybylo při dělení dřevě). A v zájmu lidu se opět začíná scházet potají v temných zákoutích a kout ještě temnější pikle proti stávající politické moci.

Co je to kolotoč sě přilís je netvárný? Co to divadlo už přestalo být zajímavé? Souhlasím. Co tak navrhnout těm, kteří zrovna zase vybojují politickou moc pro lid, aby jí lidu skutečně zcela odevzdali, aniž by si větší díl kořisti (tj. dřevě všeho druhu) sami přivodili? Aby se zase vrátili do Pady, k lidu, a něčeho vzali, pro nějž své již vkonali? Teprve tehdy jim bude možné věřit, že to nedělali pro sebe, ale pro lid. Je totiž smutný pohled na revoluční čáře, který se usadil sám na trůně svého dřívějšího hlavního nepřitele, a na tom trůnu ztloustl, spleštel a zlenivl, pobíraje vysokou rentu a přijímaje poklony v eliké, zvláště pak servilní. V zájmu lidu, ovšem.

Vím, je to návrh krutý. Postavovat krk a riskovat svobodu kvůli mnohohlavému mlčícimu a lhostejnému stádu a potom mu odevzdat všechny vybojované tučné prebendy, to je k uzoufání. Mohli se přece tak spojit. A tak to necháme při starém. Co vy na to, spiklenci?

NEVĚDECKOST NÁBOŽENSTVÍ JAKO "ARGUMENT"

Proč dáváme v reflexu prostor náboženství? Protože nás zatím nikde nepřesvědčil, že je nesmyslné, neplodné a bezperspektivní. Jedním ze stěžejních "argumentů" proti němu je jeho nevědeckost. Ani to nám nevyráží dech. Úsměv dítěte je totiž také nevědecký, a přesto dává sílu žít.

Soudruzi Boha nikde nevidí, proto ho popírají. Komunistům ovšem také nikde nevidí - je tu totiž jen jako MOŽNOST, o kterou celé generace komunistů pectivě usilují. Dávají tak smysl svému přítomnému bytí. A stejně tak pectivě celé generace věřících usilují o přítomnost Boha a království božího na Zemi. I oni tak zápasem o nejisté budoucí naplňují smyslem každodenní přítomnost.

Kde nevidí shodné prvky oběho usilování o naplnění možnosti, o zpřítomnění vzdálené mety, ten nedorechl pochopení toho tragického omylu, který klade obě ideologie proti sobě. A jestliže se ta mladší chce udržet v povědomí lidstva jako reálná možnost, musí odmltnout zopakevat základní historické chyby té starší - názorovou nesnášenlivost, dogmatictčnost a formalismus. Když se modlit, tak upřímně:

Tak mnohé spojujeme
se jménem Lenina -
hrdinství tisíce
I hlavní ulice...

A možná
se už začíná
rozsvěcet velký obraz Lenina
i za obzory téhle naší Země,
aby ve sférické hudbě zněly
city a myšlenky Vladimíra Lenina;
jak včely, jež se rojí z včelínů,
k sousedům hvězdným se teď rozletěly...

Ke slovům Lenin a lidský rod
ještě verš přidám:
On a kosmos celý.

Lenina Bohu na roveň postavil a verš přidal
Leonid Martynov.

LENIN KOMENTOVANÝ Z OVSÁJDU (seriál)

Dnes se na něho odvolávají především ti, které by on šivý vyhnal z každého bolševického sjezdu, neboť pronásledují a umlčují názorovou opozici, zatímco on si byl jasně vědom toho, že bez otevřené a svobodné konfrontace názorů nemůže jít poznání dopředu. Dnes ho tupí hlavně ti, kteří toulají o něm vůbec nevědí. Protože ho neštou. Neštou ho proto, že tanti se na něho odvolávají, dokonce ho i citují. Takže od Lenina nelze čekat nic dobrého. Také je on z mýtů 20. století.

Proto si v našem seriálu z Lenina něco vybereme. Abychom se nenudili. Protože Lenin napsal velmi zajímavé věci, tak zajímavé, až by se někteří "soudruzi" divili. Nejde nám o to, doložit jeho velikost nebo moudrost nebo lidskost. Nejsme totiž na rozdíl od některých pisácků nejímání se nepřemýšleně české peníze na to, abychom ho oslavovali a vynášeli tak vysoko, aby už nebylo vidět, že se taky někdy mýlí. Jenže on se za sebe nikdy neomynal, nechtěl, to z něho dělají ti, kteří se potřebují schovat za nějakého papeže, aby mohli lépe vyvěstít občance, zakázané knihy, odpustky (tj. sebekritiku), tábory nucených prací, kacíře (tj. disidenty, rozuměj ztroskotance a samozvance) a případně i nějakou tu křížovou výpravu (tj. vojenský vpád do cizí země). Jan Hus by asi řekl: Nic nového pod sluncem. Jen ten Jan Žižka by se asi na nás trochu mračil. Společně s Leninem, samozřejmě.

Takže to, co bude v seriálu následovat, budou jen takové nenáročná glosy. Někdy se podíváme našimi očima na to, co Lenin viděl očima přelomu století. Jindy zase jeho sociologické stanovisko podrobíme psychologické analýze. Nebo si poslechneme jeho kacířské řeči, za které by dnes seděl, dost daleko od Kremli (což ostatně říkala Naděžda Krupská už v roce 1926! - pro ty, kdo se diví, malé upozornění: to už vládl Stalin).

A nyní tedy na rozehrání perlička z nejcitovanější části "Bible nesvaté", z Leninovy knihy Stát a

revoluce: "Zvlášť pozoruhodné je postavení Komuny, na něž kladl důraz Marx: zrušení všech peněžních výdějů na reprezentaci, zrušení všech peněžních výsad úředníků, snížení platů v š e c h státních úředníků na úroveň "dělnických mezd". Právě v tom se nejzajímavěji projevuje p ř e l e m od demokracie buržoazní k demokracii proletářské, od demokracie utlačovatelské k demokracii utlačovaných tříd, od státu jakožto "zvláštní moci" k potlačování určité třídy - k potlačování utlačovatelů v š e o b e c n o u m o c í většiny lidu, dělníků a rolníků. A právě v tomto zvlášť názorném bodu - který je v otázce státu nejdůležitější - upadla Marxova peněženka nejvíc v zapomnění! V populárních komentářích - je jich bezpočet - se o tom nemluví. "Stalo se zvykem" mlčet o tom jako o "neživosti", která se dávno přežila, asi tak jako křesťanství, když se jejich víra stala státním náboženstvím, "zapomněli" na "neživost" prvotního křesťanství, prostoupeného demokraticko-revolučním duchem." (str. 71-72)

Co na to říkáš, občane Prahy, uskakující uctivě naz chodník, když se z dálky řítí kolona nablyskaných šestsetřináctek, v nichž se ty vozíš prostřednictvím mužů, jejichž měsíční platy vyčlídá za roky? Nevěříš? Jdi se jich zeptat! Ale nepočítej s tím, že se ti budou vánovat nebo ti dokonce na takovou otázku odpoví. Nejme v arabském emirátu Dubai, kde podle sdělení Magazínu č. 3 (1978) se "... nezměnil ani patriarchální způsob vlády: jako za časů kalifa Harúna al Rašída chodívá emír Rašíd každého rána nepoznán mezi lid, aby poznal jeho denní slasti a strasti. Denně jsou dveře jeho paláce otevřeny každému, kdo má nějakou stížnost nebo žádost. Emír je osobně skromný a nenáročný, jezdí v šestk let starém mercedesu a své miliony raději investuje do nejmodernějšího vybavení nemocnic a škol než do zbytečného přepychu."

Takže Lenin věčně živý, ale v teplejších krajích.

(Pokračování příště)

ERAZIM REVOLUCIONÁŘ (seriál)

Slovo "trockista" se u nás vžilo jako rudoprávní nečávek. Znamená totiž jako nepřítel socialismu. Je to ovšem jeden z mýtů čs. diktatury proletariátu (kde on není autorem, ale jen ochotným epigonem). Postavíme tento mýtus do světla historických faktů, v pevné víře, že neobstojí. Nebot fakta mluví pro Trockého.

TROCKIJ, Lev Davidovič Bronstein, 1879-1940, ruský revolucionář. R.1917 se vrátil do Ruska po dlouhé době věznění a exilu. Hrál vedoucí úlohu v přivedení bolševiků k moci. Byl ministrem války (1918-1919), ale po Leninově smrti (1924) se dostal do konfliktu se Stalinem, protože ten se vzdal cíle světové revoluce. 1929 byl vyhoštěn z SSSR a 1940 zvrážděn v Mexiku (potvrzeno na popud Stalina). Potud buržoazní encyklopedie. Encyklopedie VĚK (sovětská publikace, vyšla i u nás) jasně Trockij neuvádí ani ve jmenném rejstříku, natožpak někde v textu. Další hezký doklad sovětské sklerozy přinesl před několika lety Stern - srovnal fotografie archivní s dnešními "učebnicovými": tam, kde stál původně Trockij vedle Lenina, zůstal, jen černé schody. Tedy - porušíme nejen větru a dešti, nýbrž i historické faktografii, a my si teď na pokračování rozebereme důvody, které vedly stranické vedení tu i tam (ale zvláště tam) k činnosti, již se mezi slušnými lidmi říká: falšování, překrucování, zatajování, pomlavy. To všechno totiž Trockij zažil - živý i mrtvý.

Úvodem krátká charakteristika jeho politické koncepce: 1917 je spolu s Leninem stoupencem orientace strany na osbrojené povstání; 1918 nechce (proti Leninovi) podepsat postupný brestlitevský mír a navrhuje vést proti Německu tzv. revoluční válku; 1920 žádá, aby si odbory dále posílily svůj charakter "postátní" organizace, která by se zabývala jen problémy, jak organizovat a řídit výrobu, a v podstatě se neangažovala v obraně hospodářských a sociálních zájmů dělnictva ani v masové výchově pracujících v duchu socialistických idejí; 1923 první vážný konflikt se Stalinem (tehdy se Leninovy nemo-

ci již generálním tajemníkem strany), kterého obvinil, že nastoluje ve straně nedemokratický režim a staví stranický aparát nad strahu, upozornil na nebezpečí byrokratinace a zpochybňoval možnost výstavby socialismu v jedné zemi: pro něj byl socialismus myslitelný jen jako mezinárodní jev - nemohl se všestranně rozvíjet a ekonomicky předstihnout kapitalismus jen v uzavřeném rámci hospodářství jedné z ostatlé země, bez mezinárodní kooperace a dělby práce; Trockij počítal se světovou revolucí a na situaci v SSSR se díval jako na krátké provizorium. XV. sjezd VKS(b) r.1927 konstatoval, že trockisticko-zinověvská opozice překročila meze legality. Někteří z nich provedli sebekritiku a byli tedy zastřeleni až po 10 letech. Trockij byl vypovězen. Své soudruhy, kteří padli při čistkách a inscenovaných procesech, přežil jen v mále.

Nějaký Petrov, člen strany od roku 1918, účastník občanské války, později sovětský agronom a člen pravé opozice, jenž se r.1936 podařilo uprchnout za hranice, charakterizoval v emigrantském listě tak zvané trockisty takto: "Psychologicky jsou to podle ní revolucionáři. Opravdoví, vášniví. V nich není ani stopy šedých byrokratických praktik, ani stopy kompromisů. Lidé jsou to skvělí. Ale ideje mají idiotské... Světový požár a jiné nesmysly..."

A t. myšlenky, které vdržely Stalina a spol. Tak třeba:

"Není-li v SSSR majetných tříd v pravém smyslu slova, je tu velmi výsadnická velitelská vrstva, která si přisvojuje lví díl spotřeby."

...
 "Byrokracie porazila nejen levou opozici. Porazila i bolševickou stranu. Porazila program leninův, jenž hlavní nebezpečí spatřoval v proměně orgánů státních "ze služebnické společnosti v pány nad společností". Porazila všechny tyto nepřátele - opozici, stranu i Lenina - nikoli myšlenkami a důvody, nýbrž vlastní sociální tíhou. Olivový zadek byrokracie převážil hlavu revoluce. Tak se vysvětluje sovětský Thermidot."

(Pokračování příště)

DÁVEJTE ČÍST SVÝM ZNÁMÝM !!

Děkujeme redakci bulletinu "Informace o Chartě" za laskavé svolení k otištění některých materiálů.

Děkujeme také všem, kteří do tohoto čísla přispěli bez nároků na odměnu.

Pozn. redakce: Ve smyslu § 4 zák. č. 81/1966 Sb. a usnesení vlády ČSR č.44 ze dne 2.4.1969 nejde o periodický tisk. REFLEX vychází na základě naší ústavy (čl.28) a Mezinárodního paktu o občanských a politických právech, který je součástí našeho právního řádu (viz č. 120/1976 Sb., čl. 19, odst. 2).

DÁVEJTE ČÍST SVÝM ZNÁMÝM !!